

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ascensus Moysis in montem Seu De Oratione Tractatus Tribus Stationibus ac vijs Purgatiua Illuminatiua Vnitiua distinctus

Crombecius, Johannes

Avdomari, 1618

3. Scrupuloso non facitè iudicandum de lapsu in peccatum mortale, vel etiam veniale.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38133

totos in obsequium calitum se convertunt.
Hic, inquam, animi generosus impetus, tantum abest, conscientiam mordeat: ut etiam novas plane vires & animos addat ad magna aggredienda ac prosequenda; summam in conversatione cum Deo & hominibus alacritatem, quietemque conciliet ac stabiliat.

PARAGRAPHVS TERTIVS.

Scrupuloso non facile iudicandum de lapsu in peccatum mortale, vel etiam veniale.

*Femera-
rium est
se dam-
nare pec-
cati mor-
talis prop-
ter scrupulos.*

7. **A**D dosin tertiã veniamus. Verum dicer aliquis. Qua ratione vitam lætam ducere valeo, qui gravissimis sceleribus me oppressum video. Peto verò abs te quæ sint illa scelera quorum animus tuus conscius est? Ea inquis, quibus idem omnia hora ac momento sese contaminat; nempe ea inquam quibus per scrupulos conscientia tua impetitur. Ergone crimen est, scelus abominandum ac nefas, in animo invito contumeliam pati? criminatorem iniquum sustinere? nullo modo. Sicut qui demonum carnive tentationes sustinent, si aliud nefas sit, eo certè nomine, omni culpa carere censendi sunt; alioqui quomodo Beatus Apostolus diceret, *Beatus vir qui suffert tentationem* quoniam

Jacob. I.

22.

quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vitæ,
 quæ repromisit Deus diligētibz se. Probatio hæc,
 canis latratus est; mordere conatur ille qui-
 dem, sed mordere non potest, ni velis. Cap-
 tivum ducere nititur, auctore Beato Paulo, in Romæ
 lege peccati. Captivus subinde, sed non capit, 7.23.
 non vincit, non abducit, non compingit in
 carcerem. Tum demum mordetur animus,
 vincitur, ac servus abducitur; Concupiscentia Iacobi 1.
 cum conceperit: parit enim tum peccatum, & 15.

quidem nondum lethale; sed cum consumma-
 tum fuerit generat mortem. Vbi enim quis se
 cani tradiderit mordendum, hosti vincien-
 dum & abducendum, sciat sese morti addi-
 xisse, cum morte animæ atque æternâ pactû
 iniisse. Concepit nempe (ut ait Propheta Re-
 gius) dolorem, & peperit iniquitatem: lacum
 aperuit & effodit eum, & incidit in foveam quam
 fecit. Non ita qui calumniam sustinet, qui
 disperire malit, quàm ab amicitia Condi-
 toris sui desciscere. Benè quidem, ait ille, si
 me capi atque illaqueari non sentirem. Ve-
 rum aliud est sentire, aliud consentire.

8. Mirum est sanè, quod si rogeris, anne
 millies emori quam Deo Omnipotenti ter-
 gavertere, malis? respondeas te paratum
 omnia mundi tormēta subire, in ignes, gladi-
 olis; induere potiùs, quàm legem Domini tui
 deserere. Item, si te adversarius tuus calum-
 niatur, excusas te, succenses, ad iudicem pro-
 vocas

Na

vocas

IV
16

Psal 15.

vocas. Cur tibi non irasceris, quod tantam
tu ipse tibi iniuriam irrogas?

9. Cum male agis, tegis crimen tuum; &
forte tempus fuit, quo peccata peccatis ad-
debas, teque ipsum palpans crimen tuum
extenuabas, & ut exiguum aut nullum ex-
cusabas. O demonis astutia! cui tum pare-
bas, nec artes eius agnoscebas. Eius profe-
cto hoc erat astutum consilium, ut te illige-
ret, & turpitudine peccati in dorsum reiecta,
infinite voluptatum illecebris, que tibi &
bona & venusta apparebant, immergeret.
Eadem arte, cum omnibus mortalibus ho-
tis humani generis vititur. Cur ergo modo
te a cognitione peccati non deterret? Cur
ab eius turpitudine non avocat? Cur aliter
tecum agit, quam cum ceteris hominibus
facile subinde delinquentibus, quibus volup-
tatis prestantiam obijcit, dementiae fedita-
tem occultat? Cur & multitudinem scele-
rum in te congerit, & in animum innoxium
intrudit ac coagmentat? Cur ita gravitatem
exaggerat; ac si crimina ipsa perpetrasses,
quidem que toto animo odis, que execras
que continenter sacramentali confessione
detergis, ac si ea ipsa suscepisses? Artificum
hoc est eiusdem demonis, qui cum in calle
suos pertrahere te non possit inductione ma-
nifesta, subdole te in partem contrariam pro-
vocat, ut non vnum peccatum admittas: sed

Dei cultu, fastidio quodam, despecto, te
in omnia vitiorum genera immergat atque
involvatur.

10. Exploratum ergo evadit, & sacrae pa-
ginae testimonij, & rationi consentaneum,
mordicationem illam animi, peccati labem
non continere, eamque praeter morem, da-
monis praestigijs excitari. Quid dico te inno-
xium hac in parte crimine carere; cum &
utiliter (Deo ita disponente) morbus hic in
saluberrimam medicinam subinde commu-
tetur. Morbus est & molestus quidem, febris
quartana: purgat tamen, & noxios humo-
res consumit; saepeque contingit, ut postmo-
dum sanitas constantior eidem succedat. Ita
initio accessionis, ad divinum obsequium, e
saebris vitiorum emerso usu solet venire.
Profiunt serupuli, qui instar scoparum men-
tem expurgant. Et quemadmodum decer-
frumentum cum paleis mixtum excuti pri-
mum, tum ventilabro paleis dispelli, ut gra-
num a sordibus discernatur: ita quoque ex-
cussiones, disquisitiones, examina, remorsus
conscientiarum apprimè utiles sunt, ut vitia
a virtute discernantur; quod bonum est reti-
neatur; quod deterrimum, expellatur.

11. Ne ergo mihi dicas criminationes has,
molestasque muscas animo insidentes, mor-
dicantesque, esse crimina; cum ne quidem,
si displiceant, inter nevos recenseri debeant;

*Vtiles sub
inde esse
serupulos*

N 3

imo

imò ad meritum præmiumque bonorum operum pertineant. Tantùm ne audias calumniatorem ; fuge latrantem canem, ne te mordeat. Crede dicenti tibi, eos peccati reos non qui peccatum execrantur, sed qui admittunt atque suscipiunt.

12. Benè quidem (ais) si ita execraret, vñ non subindè immoraret : quis enim impetus istos toties repetitos non audiat ? non etiam his adhærescat affectu ac sensu ? Et hoc sine dubio peccatum esse nemo dubitat ; ergo ergò mortale ? Verùm hæc dici possunt, non facillè probari. Quis enim credat hominem paratum emori pro tuitione legis divinæ, tam facillè amicitiam Dei deserere, contemnere, imò à mente & ratione recedere ? Vbi agitur de æterna separatione à summo bono, pœnisque sempiternis incurrendis ? Videamus si placet, quid patres definiant esse peccatū mortale, & te toto celo aberrare cog-

Richa. a gnosces. Richardus à Sancto Victore *S. Victo.* tract. de tituens, ita ait .. Mortale est, quod non potest differen- committi sine gravi corruptione sui. Item mortale tia pecc. est quod non potest committi sine gravi laesione pro- mort. & xiiii. Denique quod non potest committi, sine ven. p. magno contemptu Dei. Cetera mihi videntur v. i. pagina nialia. Considera ergo & metire actionum 389. tuarum momenta ac rationes, ex hac sapientissimi viri definitione : atque imprimis, ante peccatū

totum corruperis, animum nempe & cor- *mortales*
 pus. Vt mortale peccatum suscipias, debes *quid ve-*
 deseruisse rationem ducem, intelligentiam *niale.*
 veri, certoque discernere ac nosse, te a carne
 aut demone in turpitudinem pertractum &
 quidem animo deliberato ac volenti. Hoc ne
 unquam sciens & volens concipere, suscipe-
 reque auderes? Quoad corpus: an tibi iugu-
 lum petisti? An pectus ferro confodisti?
 An membrum tibi necessarium præcidisti?
 An parentes, qui tibi vitæ principium dedere,
 trucidasti? Hæc & similia legi divinæ repu-
 gnantia nisi feceris, mortale non feceris.
 Alioquin te graviter minimè corrupisti. At
 proximum fortè læseris? In quo? furto eius
 bona notabilia abstulisti? Eius bonum no-
 men cum gravi dāno violasti? Crus ei aut ti-
 biam amputasti? Oculum eruisti? Aures, aut
 nares detraxisti? His enim modis & simili-
 bus, quibus notabilis iniuria sibi aut proximo
 irrogatur, ac graviter læditur, peccati mor-
 talis culpa contrahitur. Considera denique
 an gravi contemptu Deum lacestiveris, irri-
 seris, exceperis? Tu fateris te mille cruciatus
 ante passurū, quàm Deum contempnas. Quo-
 modo sicte calumniaris vt propter atomos in
 oculos tuos irruentes, & umbellam obver-
 santem, te Deum contempnere graviter cri-
 mineris? Si sapias ad mentem redeas, & sa-
 pientiora de te iudicia, de Deo, de tuis directori-
 bus

ribus statuas.

*Tres seru-
pulum
fontes.*

*Amor sui
inordina-
tus.*

Timor

Hæc infirmitas tua, est, ex trium fontium aliquo, vel omnino tribus producta, nempe ex vehementi apprehensione, quæ rem parvam, ingentem; ex musca facit elephantem. Deinde ex superfluo, incondito, & intensivo timore, qui animum ex se satis angustum, in summas angustias redigit ac cōstringit. Accedit & amor inordinatus sui, quo quis illigatur, ut à sensu proprio, & voluntate nolit recedere; & quamvis in carnificina & sordibus (uti scarabeus in stercore equino) eius mens & affectus versetur alledue, tamen in his, pro dolor! angustijs verlan ac commorari mavult, quam in virtutis angustissimis delicijs, & beatæ vitæ amoenissimo horto, quiete ac pace iucundissima perfrui. Arguit etiam amorem inordinatum irrationalis ille timor peccati: qui non ex amore divini numinis, sed ex amore concupiscentiæ, ut vocant, scholastici dimanat. Timet enim huiusmodi animus ignis inferni gehennam ac horret: quia nempe sibi beatum vult, & malum refugit. Verum, quia peccatum pœnarum infernarum causam præbet, illud perhorrescit, nec discernit, verum verum peccatum, an eiusdem umbra ac simulachrum id efficiat; omnia etiam tuta vera, falsaque metuens. Et ne in barathrum delabatur, mavult sibi ascribere, quod nequaquam

quaquam admisit, quàm se inani ac vano periculo damnationis exponere. Multa sibi obijcit, quæ nec sunt, nec futura sunt: aut sane, si existant, longè aliter apprehendit, quàm deceat mentem sanam. Quemadmodum enim qui timet hostem, eum capiti suo perpetuò imminere arbitratur: qui incendium, assidue aris campani pullum sibi audire videtur: Ita & qui insano timore peccatum perhorrescit; in omni re illud delitescere, ad fores mentis pulsare, ob eo se invadi ac possideri opinatur, cum ab eo longissime distat. Unde morbus ille convenientissime perspicilijs comparatur, quorum vitra, si rubra, omnia eiusdem coloris apparent: si carulea, coloris cerulei: si viridia, viriditatem rebus ipsis inesse mens insana concludit: ita & qui morbo præsentì detinetur; perturbationem animi tanquam perspicilia sibi admovet, nec ex rei veritate iudicat, sed ex sensu perturbationis, passionisve, sententiam fert veritatis fucatae; fallum pro vero assumens, vitium pro virtute, prævaricationes virtutum actus definiens. Ergò ab oculis amove amorem inordinatum, extermina perturbationem, & clarissimè advertes te hallucinari, eaque peccata non esse, quæ mortalia existimas.

*Apprehē
sio inanis*

*Eadem
convelli-*

*tur ratiō
in variis
atque enormia
crimina, contra
fidei omnia*

N 5

dem

dem, contra Dei caritatem, toto animo defendendi. Hoc inquam dicis. Ego contrarium assevero; cui potius credendum est? Forte confessarius tuus, tu pœnitens meus. An tibi potius me decet credere; quàm te mihi? Crederem, ais, si tu mentem meam videres ac cognosceres. Cognosco, inquam, sicut tu exponis, longeque perspicacius quàm tu; nà oculus tuus, ob tenebras circumfusas, pro rei veritate iudicare non potest; & nihilominus, etli te ipsum damnes gravissimi sceleris; ne umbram quidem delicti percipis, aut defectum deprehendo.

14. Quis huius disceptationis erit iudex? Ponamus te, meque partes esse, & inter nos contendere. Iudicem eligamus quàm optimum si Sapiensem eligam non admittes, reclamans, excipis. Neminem præter te iudicem probas. Nà tu iniquus iudex es, qui te ipsum insontem condemnas. Qui tibi nequam cui bonus eris? Ego quemlibet sapientem arbitrum huius controversiæ deligo; totidem testes, quot sanæ mentis doctores Ecclesiæ. Tu proba quod asseris, nam sine teste, aut sine iuramento, in iudicio dicenti nemo tenetur credere. Dicis; animo, commisi infandè crimen. Dicis, & non probas: aut tibi credendum non est; & manus dare cogeris, nisi pertinax haberi velis: aut certe iuramento edito, disceptationi finem imponas. Dic ergo iuramento

juramento depone; per Deum sanctosque omnes, te crimen animo admisisse; in illud consensum prebuisse. Si verum non sit, tibi diras omnes imprecari, te poenis sempiternis, cum terribilissimis demonibus devovere. Credo id te nunquam facturum. Cognoscas ergo, tibi illud ab imaginatione tua, cui credis potius quam viris sapientibus, qui vitæ & mortis tuæ internæ & æternæ, Deo redduntur sunt rationem. Quali verò tuæ magis conscientiæ consulas, quam illi suæ, quos præ te iudicas & contemnis.

15. Urgeo amplius. Fac tibi Christum Dominum loqui in hæc verba. Tunc in crimen, ac nefandum facinus, consensisti? Si te adhæsisse, manusque dedisse tentationi fatearis, & assertio tua veritati consentiat, ego culpam tibi remittam: at verò, si fallum id sit, si veritati minimè conforme, ego te fulmine perdam: hiante terra ad barathrum æternis ignibus cremandum, cum demonibus actutum demergam. Quid hoc casu posito respondebis? horrebis sanè, & dubium te profiteberis. Si dubius es, cui credes? Tibine, cum ea perturbatione, qua nosti te agitari continenter? Postquam toties illusus fueris, toties deceptus & confusus?

16. Redeo ad definitionem Richardi, qui statuit illud esse peccatum mortale, quod committi non potest sine gravi corruptiōe sui. Quæso aduer-

te, & permitte, vt definitionem hanc, quam
ante attuli, vt scrupulorum tuorum ob
tam materiam convellerem, nunc in capu
tuū retorqueam. Non sint ergo peccata que
lethalia esse cupis: sed hoc tibi supra modum
timendum est, ne dum teipsum frustra reu
constituis, in mortalis peccati barathrum
conijcias. Committitur mortale peccatum
cum quicquam agitur cum magna corrup
tione iur. At quis non videt, consuetudinem
interni opprobrii, animum corpusque cre
dentis, periculum corruptionis totius homi
nis imminere? Ingenij, iudicijque vis totum
enervatur: ratio tenebris obvolvitur, vt
alioquin præclarissima talenta habeat,
doctrinæ & sanctitatis; inutile pondus est
ciatur: nec sibi prodesse, nec reipublice
sulare, nec in virtutis tramite progressus
los facere valeat: abijciatur verò ab omni
bus tanquam inanis & capite vacuus, qui
familia, neque necessarijs, alijsve possit op
tulari. Neque certè corpus, quod in partem
venit morborum animæ, infirmitatibus
rebit. Opprimitur enim cor doloribus melancholicis, ex quibus, pectoris angustia, cor
ruptio sanguinis, distillationes in pulmone,
asma, pthisis, cacexia, & habitus vniuersalis
perniciolus, qui denique tabem, interitum
que adferant. Toto interim vitæ tempore
despicientiam & carentiam omnis voluptatis

is patitur : & quamvis divitijs abundet, amicorum honoratorum numero, segetemque rerum omnium ; confossus telo interni sui morbi, tabescit & conficitur ; nec mali finis donec ad matrem redeat ex qua mortales omnes orti sunt.

17. Illud quoque non prætermittendum, te Christi merita videri parvipendere : de eius clementiâ ac bonitate dubitare. Quid enim? Tyrannum Deum arbitrare, quasi qui alumnos velit suos perpetuam carnificinam pati, eum denique delectari cruciatibus, quibus nulli tetriores atque immaniores in hac turrimosa vita excogitari, fingique possunt. Scito etiam te redemptorẽ tuum non parum contemptui habere, qui ei non credis, cui iudicium, & imaginationes tuas præfers. Ipse enim per servos suos tibi loquitur, quibus ut credas, & pareas severe mandat, quos tamen nec audis, nec sequeris.

PARAGRAPHVS QVARTVS

Examen conscientia, & confessionem sacramentalem, nisi modus ponatur, scrupulosis vitanda tanquam scopulos perniciosos.

28 **D**Vo scopuli in vasto hoc pelago navigantibus (qui quarto remedio *duo* occasionem